

A VERSES HAZÁRÓL

BESZÉLGETÉS BAKA ISTVÁN KÖLTŐVEL. BESZÉLGETŐTÁRS: BÓKA RÓBERT

Talán jobbra csak szakmai berkekben tartják számon, hogy Baka István költő, aki 1948-ban Szekszárdon született, egy szegedi székhelyű országos irodalmi folyóirat, a tíz-tizennégy éveseknek szánt Kincskereső főmunkatársa, ahol a versrovatot szerkeszti. Ez idáig három verseskötete jelent meg: 1975-ben a Magdolna zápor, 1981-ben a Tűzbe vetett evangélium, majd 1985-ben a Döbling, és közben egy prózakötete Szekszárdi mise címmel. A nagy angol költő, Robert Graves névvel fémjelzett elismerést a „Liszt Ferenc éjszakája a Hal tért házában” című verséért kapta.

– *Mostanában mintha gyakrabban tartózkodna itthon, a szülővárosában.*

– A szerkesztőségben nagyon jól érzem magam, de Szegeden mindig egy kicsit idegen maradok. Harmincéves korom táján kezdtem el keresgélni szekszárdi gyökereimet. Akkor éreztem először úgy, hogy valamit – és azzal mindent – elveszítetek. Újra elkezdtem olvasni Garayt, Babitsot, Mészöly Miklóst, felújítottam régi barátságaimat – s úgy érzem, ma már jobban jelen vagyok szülővárosomban, mint ahová a munkahelyem köt.

De azt is tudom, hogy ez a harmonikus viszony csak addig tartana, amíg haza nem költöznék végleg. Akkor a jelenlegi, kamaszkorkori nosztalgiáimból épített Szekszárd-képemet szembesítenem kellene a valósággal.

– *A Graves-díjas vers vagy a prózakötetben lévő kisregény, a Szekszárdi mise sokat foglalkozik a nemzeti önazonosság, a hazához való viszonyunk kérdéseivel.*

– Ami a verset illeti, innen az elismerés is. Graves tudniillik zsidó származású, így az értékelő szempontok közt igencsak hangsúlyos volt, hogy a vers mélyen magyar legyen.

– *A kisregény Séner Jánosa, az elfelejtett szekszárdi amatőr zenész vidékiségében, félreszorítottságában hordoz valami sajátosan magyart. Ő vádolja Lisztet, mondván, hogy módja sem volt a nagy zeneszerzőnek a haza gondjaival azonosulni.*

- De aztán milyen választ ad erre Liszt! És a legfrappánsabbat, legmaradandóbbat éppen a zenéjével! Liszt zenéje magyarabb volt, mint a kor magyar zenéje. A verbunkosban alkotó módon jutott el a gyökerekig. Ha a zene és a szóban alig megfogalmazható érzelmek közösségére gondolok, akkor ez egy reveláló erejű fejlemény! Liszt emberi-alkotói nagyságát is hűen jellemzi. Bartók is sok kutatást megtakaríthatott volna, ha korábban megismeri a nagy előd teljes életművét.

[illegible]

 - Kétségtelen, hogy nagy szerepet játszik az életemben. Vannak időszakok, amikor éjjel-nappal zenét hallgatok.

– Erről versei is sokat elárulnak. Az a formai fegyelem, amelyre kritikusai már indulásakor fölfigyeltek, zenei-prozódiai műgondot is jelent. Dicsérték József Attila „lírai logikáját” felidéző, plasztikus képalkotását, képeinek átetsző szerkezetét, érzelmi teltségét.

 - Vallom, hogy a költészet anyanyelve a kép, a metafora. Ami a hatásokat illeti, Pilinszky Jánosét, García Lorcáét vagy másokét - bővíthető a sor - ugyanúgy fölállalhatnám. Sokat fordítok is, elsősorban oroszról, ez is bizonyos értelemben a „hatások” közé tartozik.

 - A tárgyas, gyakorta a nyelvet is kilúgozó,
elidegenítő vonulattal szemben egy másfajta beállítódás, amely talán a „Kilencek”
világával rokon, és talán Nagy Lászlót említhetjük közvetlen előképei között.

 - Igen, a Nagy László-i „karizma”, tekintély. De a lényeg az, hogy a nyelv, amely a közösségé, csak ide, a közösséghez találhat vissza. A költészet és az irodalom nem létezhet közösségi sorskérdések nélkül.

 - Az irodalom autonómiáját féltő törekvések között az első közé tartozik, hogy az irodalom szabaduljon meg attól a XIX. századi nagybecsű, mégsem igazán egészséges örökségétől, hogy a politikában is minduntalan bizonyos pozíciók elfoglalására kényszerüljön. Akadtak literátorok, akik majdhogynem felbőszülnek a szó hallatán: „reform”, mondván, hogy az ő feladatuk nem több, mint alanyban-állítmányban gondolkodni. A többi a közgazdászok, politikusok dolga.

[← Előző oldal](#)

[Következő oldal →](#)